



EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 11.4.2016
COM(2016) 213 final

2012/0010 (COD)

**KOMISSION TIEDONANTO
EUROOPAN PARLAMENTILLE**

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 294 artiklan 6 kohdan mukaisesti

**neuvoston kannasta yksilöiden suojelusta toimivaltaisten viranomaisten suorittamassa
henkilötietojen käsittelyssä rikosten torjumista, tutkimista, selvittämistä ja
syytteeseenpanoa tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten sekä
näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja neuvoston puitepäätöksen 2008/977/YOS
kumoamisesta annettavan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin
hyväksymiseen**

**KOMISSIION TIEDONANTO
EUROOPAN PARLAMENTILLE**

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 294 artiklan 6 kohdan mukaisesti

neuvoston kannasta yksilöiden suojelusta toimivaltaisten viranomaisten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä rikosten torjumista, tutkimista, selvittämistä ja syytteenpanoa tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja neuvoston puitepäätöksen 2008/977/YOS kumoamisesta annettavan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin hyväksymiseen

1. TAUSTA

Päivä, jona ehdotus on toimitettu Euroopan parlamentille ja neuvostolle 25.1.2012
(asiakirja COM(2012) 10 final – 2012/0010 COD):

Päivä, jona Euroopan parlamentti on vahvistanut ensimmäisen käsittelyn kantansa: 12.3.2014

Päivä, jona muutettu ehdotus on toimitettu: -

Päivä, jona neuvoston kanta on vahvistettu: 8.4.2016

2. KOMISSIION EHDOTUKSEN TAVOITE

Poliisi- ja rikosoikeusviranomaisia koskeva tietosuojadirektiivi on osa komission esittämää tietosuojan kokonaisuudesta, johon sisältyy myös yleinen tietosuoja-asetus.

Tietosuojalainsäädännön uudistuspaketin tarkoituksena on luoda Euroopan unionille ajanmukainen, vahva, yhtenäinen ja kattava tietosuojakehys. Uudistus hyödyttää yksilöitä lujittamalla heidän perusoikeuksiaan ja -vapauksiaan henkilötietojen käsittelyn alalla ja lisäämällä heidän luottamustaan digitaaliseen toimintaympäristöön.

Rikosasioissa tehtävässä poliisi- ja oikeudellisessa yhteistyössä käsiteltävien henkilötietojen suojaamisesta 27 päivänä marraskuuta 2008 tehty neuvoston puitepäättös 2008/977/YOS, jota sovelletaan rikosasioissa tehtävään oikeudelliseen yhteistyöhön ja poliisiyhteistyöhön, tehtiin ennen Lissabonin sopimuksen voimaantuloa. Koska kyseessä on puitepäättös, komissiolla ei ollut – ennen 30. marraskuuta 2014 – toimivaltaa sen sääntöjen täytäntöönpanon suhteen, mikä on osaltaan vaikuttanut puitepäätöksen täytäntöönpanon epätasaisuuteen. Lisäksi puitepäätöksen soveltamisala on rajattu rajatylittäviin käsittelytoimiin. Tämä tarkoittaa, että henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan nykyään henkilötietojen käsittelystä ja tietosuojaa koskevien perusoikeuksien suojaamisesta annettuja EU:n sääntöjä vain siinä tapauksessa, että käsittelyyn liittyy henkilötietojen siirtämistä jäsenvaltioiden välillä. Tästä aiheutuu joissain tapauksissa käytännön ongelmia poliisille ja muille viranomaisille, koska niiden ei ole aina helppo erottaa toisistaan pelkästään omassa maassa tapahtuvaa ja rajatylittävää

tietojenkäsittelyä tai ennustaa, olisiko johonkin kansalliseen tapaukseen liittyviä tietoja kenties tarpeen siirtää käsiteltäväksi toiseen jäsenvaltioon joskus myöhemmin.

Rikosasioissa tehtävän oikeudellisen yhteistyön ja poliisiyhteistyön varmistamiseksi on taattava yksilöiden henkilötietojen korkeatasoinen ja johdonmukainen suoja ja helpotettava henkilötietojen vaihtoa jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten kesken. Sitä varten kaikkien jäsenvaltioiden on tarjottava samantasoinen yksilöiden oikeuksien ja vapauksien suoja toimivaltaisten viranomaisten käsitellessä henkilötietoja rikosten torjumista, tutkimista, selvittämistä tai syytteenpanoa tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten. Jotta henkilötietoja voidaan suojata tehokkaasti koko unionissa, on vahvistettava rekisteröidyn oikeuksia ja lisättävä henkilötietoja käsittelevien vastuuta. Samalla on varmistettava, että jäsenvaltioissa on samantasoiset valtuudet henkilötietojen suojaamista koskevien sääntöjen noudattamisen valvontaa ja varmistamista varten.

Direktiivin ansiosta lainvalvonta- ja oikeusviranomaiset voivat entisestään tehostaa ja nopeuttaa keskinäistä yhteistyötään. Direktiivi auttaa lisäämään luottamusta ja takaamaan oikeusvarmuuden.

3. NEUVOSTON KANTAA KOSKEVAT HUOMAUTUKSET

Neuvoston kanta kuvastaa poliittista yhteisymmärrystä, jonka Euroopan parlamentti ja neuvosto saavuttivat epävirallisissa kolmikantaneuvotteluissa 15. joulukuuta 2015 ja jonka neuvosto vahvisti 8. huhtikuuta 2016.

Komissio tukee tätä yhteisymmärrystä, sillä se on komission ehdotuksen tavoitteiden mukainen.

Saavutetun yhteisymmärryksen mukaan ehdotuksen kokonaistavoite pysyy samana eli tavoitteena on varmistaa korkeatasoinen henkilötietojen suoja poliisiyhteistyön ja rikosasioissa tehtävän oikeudellisen yhteistyön alalla ja helpottaa samalla henkilötietojen vaihtoa jäsenvaltioiden poliisi- ja oikeusviranomaisten kesken soveltamalla yhdenmukaistettuja sääntöjä myös jäsenvaltion sisällä tapahtuvaan tietojen käsittelyyn. Yhteisymmärryksen mukaan poliisiyhteistyöhön ja rikosasioissa tehtävään oikeudelliseen yhteistyöhön sovelletaan yleisiä tietosuojaperiaatteita, näiden alojen erityispiirteet kuitenkin huomioon ottaen.

Saavutettu yhteisymmärrys selkeyttää direktiivin aineellista soveltamisalaa täsmentämällä, että rikosten torjuminen, tutkiminen, selvittäminen ja syytteenpano tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpano käsittää myös ”yleiseen turvallisuuteen kohdistuvilta uhkilta suojelun ja tällaisten uhkien ehkäisyn”. Lisäksi sen mukaan ”toimivaltaisilla viranomaisilla” voidaan tarkoittaa myös tiettyjä yksityisiä yksiköitä, kuitenkin niin, että tällainen mahdollisuus on tiukasti rajattu yksiköihin, joille on kansallisessa lainsäädännössä annettu tehtäväksi hoitaa julkisia tehtäviä tai käyttää julkista valtaa direktiivissä säädettyjä tarkoituksia varten. Kun otetaan huomioon jäsenvaltioiden käytäntö ulkoistaa yksityiselle sektorille joitakin valtion aiemmin hoitamia tehtäviä (esim. yksityiset vankilat), tämä mahdollisuus tuo direktiiviin tietynlaista joustavuutta, joka helpottaa mukautumista muuttuviin olosuhteisiin.

Yhteisymmärrys saavutettiin myös yhdenmukaistamisen vähimmäiskriteereistä ja yleisten sääntöjen mahdollisia rajoituksia koskevista edellytyksistä. Tämä koskee erityisesti yksilön oikeutta saada tietoa siitä, että poliisi- ja oikeusviranomaiset käsittelevät hänen tietojaan tai tutustuvat niihin. Tällaiset rajoitukset ovat tarpeen rikosten tehokkaan ehkäisemisen, tutkimisen, paljastamisen ja syytteenpanon varmistamiseksi. Lisäksi vahvistetaan erityiset säännöt lainvalvontatoimien erityispiirteiden kattamiseksi, jotta voidaan esimerkiksi erottaa

toisistaan eri ryhmiin kuuluvat rekisteröidyt (kuten todistajat ja epäillyt), joilla on keskenään erilaisia oikeuksia.

Saavutettu yhteisymmärrys vahvistaa riskiperusteista lähestymistapaa asettamalla rekisterinpitäjälle uuden velvoitteen, jonka mukaan tämän on tietyissä tilanteissa tehtävä tietosuojaa koskeva vaikutustenarviointi. Samalla pidetään voimassa velvoitteet, jotka koskevat sisäänrakennettua ja oletusarvoista tietosuojaa ja tietosuojavastaavan nimittämistä.

Saavutetussa yhteisymmärryksessä esitetään säännöt, jotka koskevat toimivaltaisten viranomaisten direktiivissä säädettyjä tarkoituksia varten suorittamia kansainvälisiä tiedonsiirtoja kolmansien maiden toimivaltaisille viranomaisille sekä mahdollisuutta siirtää tietoja yksityisille elimille, jos tietyt erityisedellytykset täyttyvät.

4. PÄÄTELMÄT

Komissio kannattaa toimielinten välisten neuvottelujen tuloksia ja voi näin ollen hyväksyä neuvoston ensimmäisen käsittelyn kannan.